

ΣΥΡΙΖΑ
ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ

979
27.9.19

Αθήνα, 27 Σεπτεμβρίου 2019

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τους κ.κ. Υπουργούς:

- 1. Περιβάλλοντος και Ενέργειας**
- 2. Ανάπτυξης και Επενδύσεων**

Θέμα: Σχεδιασμός και πόροι για τη Δίκαιη Μετάβαση των λιγνιτικών περιοχών

Ο στόχος για μια κλιματικά ουδέτερη Ευρώπη έως το 2050 αναμένεται να δημιουργήσει σοβαρές και κρίσιμες επιπτώσεις στις περιοχές που σήμερα εξαρτούν την οικονομική τους δραστηριότητα από τα ορυκτά καύσιμα, ειδικότερα σε θέματα εργασίας, οικονομικής παραγωγής και κοινωνικής συνοχής. Ήδη, από το 2017, στο πλαίσιο της διαπραγμάτευσης για την αναθεώρηση των κανόνων του Ευρωπαϊκού Συστήματος Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου (ΣΕΔΕ), η Ελλάδα είχε στηρίξει την πρόταση του Ευρωκοινοβουλίου για τη σύσταση «Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης» για τις περιοχές που πλήττονται οικονομικά από τη μετάβαση σε μία κλιματικά ουδέτερη οικονομία. Η πρόταση αυτή τελικά δεν υιοθετήθηκε στην Οδηγία 2018/410 αλλά η Ευρ. Επιτροπή, ανταποκρινόμενη στο αίτημα, προχώρησε στις 8.12.2017 στην ίδρυση της πλατφόρμας 'Coal Regions in Transition', στην οποία συμμετέχει η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας.

Ταυτόχρονα με την ωρίμανση του πλαισίου σε ευρωπαϊκό επίπεδο, το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας ανέλαβε την επεξεργασία αποτελεσματικών τρόπων με τους οποίους θα μπορούσε να υποστηριχθεί η Δίκαιη Μετάβαση των λιγνιτικών περιοχών της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας (ΠΕ Κοζάνης και Φλώρινας) και του Δήμου Μεγαλόπολης στη μεταλιγνιτική εποχή. Στο πλαίσιο των προσπάθειών αυτών προωθήθηκε, κατόπιν αιτήματος της αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, αίτημα προς την Υπηρεσία Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων (SRSS) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, για Τεχνική Στήριξη, προκειμένου η Περιφέρεια να προετοιμαστεί κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο για τη μεταλιγνιτική εποχή. Η πρώτη συνάντηση των κλιμακίων της Παγκόσμιας Τράπεζας, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και τοπικών φορέων πραγματοποιήθηκε στις 19.02.2019. Το τελικό σχέδιο αναμένεται ότι θα παραδοθεί τον Αύγουστο του 2020.

Επιπλέον, λόγω του πλεονάσματος που είχε επιτευχθεί στον Ειδικό Λογαριασμό των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΕΛΑΠΕ) και κατόπιν διαπραγμάτευσης με τους θεσμούς, υπήρξε η δυνατότητα διάθεσης μέρους των εσόδων από τον εκπλειστηριασμό δικαιωμάτων

εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου για τη στήριξη της Δίκαιης Μετάβασης. Το ποσό προσδιορίστηκε αρχικά σε 6% των ετήσιων εσόδων για την περίοδο 2018-2020 και σε 60 εκατ. ευρώ κατ' ελάχιστο συνολικά, με βάση τις τότε τιμές διάθεσης των δικαιωμάτων εκπομπών.

Ξεκινώντας από δημόσια εκδήλωση στις 4 Ιουνίου 2018 στην Κοζάνη το ΥΠΕΝ έθεσε σε δημόσια διαβούλευση το πλαίσιο της χρηματοδότησης καθώς και προτάσεις ώριμων έργων που θα μπορούσαν να χρηματοδοτηθούν στις ΠΕ Κοζάνης, Φλώρινας και στο Δήμο Μεγαλόπολης, στην οποία συμμετείχαν πολλοί φορείς που συνέδραμαν με την κατάθεση διαφορετικών απόψεων και προτάσεων, οι οποίες λήφθηκαν υπόψη για τον καθορισμό συγκεκριμένων χρηματοδοτικών αξόνων και προτάσεων χρηματοδότησης. Τον Οκτώβριο του 2018 εκδόθηκε η τελική στρατηγική για τη χρηματοδότηση της Δίκαιης Μετάβασης που δημοσιεύτηκε επίσης στην ιστοσελίδα της ανοικτής διακυβέρνησης. Στη στρατηγική προβλέπονται χρηματοδοτικοί άξονες για ανάπτυξη καθαρών μορφών ενέργειας, εξοικονόμηση ενέργειας, στήριξη του πρωτογενούς τομέα, δράσεις κυκλικής οικονομίας, δράσεις στήριξης της εργασίας, της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας αλλά και τεχνική υποστήριξη δυνητικών δικαιούχων για ωρίμανση έργων/δράσεων για έργα δημόσιου χαρακτήρα.

Ειδικά για τη χρηματοδότηση από τα έσοδα του ΣΕΔΕ για το 2018 επιλέχθηκαν οι ακόλουθες προτάσεις:

- Εκπόνηση λεπτομερούς αναπτυξιακού σχεδίου σε επιχειρησιακό επίπεδο (master plan) και χωρικού σχεδίου/σχεδίου χρήσεων γης, για το Δήμο Μεγαλόπολης, το οποίο και θα αποτελέσει στη συνέχεια τη βάση για την προτεραιοποίηση και την παρακολούθηση της πορείας αναπτυξιακών δράσεων στην περιοχή,
- Επένδυση επεξεργασίας λυματολάσπης από μονάδες επεξεργασίας αστικών/οικιακών λυμάτων της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας καθώς και από σταθμούς καθαρισμού που επεξεργάζονται λύματα των οποίων η σύνθεση είναι παρόμοια με την σύνθεση των οικιακών ή αστικών λυμάτων, για τη μετατροπή της σε ωφέλιμο δευτερογενές υλικό,
- Πρόγραμμα στήριξης επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στις λιγνιτικές περιοχές με δυνατότητα χρηματοδότησης και συμπράξεων με ερευνητικά κέντρα/πανεπιστήμια στους τομείς των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, έξυπνων ενεργειακών συστημάτων, εναλλακτικών καυσίμων και τεχνολογιών αποθήκευσης ενέργειας.
- Χρηματοδότηση μελετών βιωσιμότητας και τεχνικής ωρίμανσης έργων Ενεργειακών Κοινοτήτων με έμφαση σε έργα Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, εξηλεκτρισμού των μεταφορών και εξοικονόμησης ενέργειας από Ενεργειακές Κοινότητες, με βάση τα κριτήρια που ισχύουν σε παρόμοια χρηματοδοτικά εργαλεία.

Επιπλέον με νομοθετικές ρυθμίσεις θεσπίστηκε η δυνατότητα χρηματοδότησης δράσεων δίκαιης μετάβασης από τα έσοδα του ΣΕΔΕ και αφενός η δυνατότητα διάθεσης στο Πράσινο Ταμείο μέρους των εσόδων από τον εκπλειστηριασμό δικαιωμάτων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και αφετέρου η εξαίρεση ποσών από τον περιορισμό διάθεσης των εσόδων του, προκειμένου να χρηματοδοτηθούν οι δράσεις δίκαιης μετάβασης (άρθρο 3 του ν.4585/2018 και άρθρο 36 του ν. 4599/2019).

Σε ό,τι αφορά την κατανομή πόρων από τα έσοδα του ΣΕΔΕ για το 2018, εκδόθηκε η αντίστοιχη Κοινή Υπουργική Απόφαση (αρ.67, ΦΕΚ Β'1149/2019), προβλέποντας σαφώς τα

έργα και τις δράσεις που επρόκειτο να χρηματοδοτηθούν με ενδιάμεσο φορέα το Πράσινο Ταμείο, ενώ εκκρεμούν οι Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις για τα έσοδα του 2019 και 2020.

Με δεδομένη τη δέσμευση του Πρωθυπουργού από το βήμα της Συνόδου Κορυφής του ΟΗΕ για τη Δράση για το Κλίμα για οριστικό κλείσιμο όλων των λιγνιτικών μονάδων έως το 2028 και άρα την ανάγκη για πλήρη επιτάχυνση της Δίκαιης μετάβασης,

Ερωτώνται οι κ.κ. Υπουργοί:

1. Ποιος ο σχεδιασμός για την ενεργοποίηση της χρηματοδότησης που διατέθηκε μέσω της ως άνω ΚΥΑ για τη Δίκαιη Μετάβαση των λιγνιτικών περιοχών, με δεδομένη ειδικά την απουσία ολοκληρωμένου αναπτυξιακού σχεδίου για την περιοχή της Μεγαλόπολης; Με ποια διαδικασία και ποιο χρονοδιάγραμμα θα εκκινήσει η ένταξη έργων, η δημιουργία επιχειρήσεων και η δημιουργία απασχόλησης με βιώσιμα και μακροπρόθεσμα χαρακτηριστικά στις επιλέξιμες περιοχές;

2. Ποιες πρωτοβουλίες θα αναληφθούν σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης έτσι ώστε να δημιουργηθεί ειδικός πόρος και χρηματοδοτικό μέσο για τη Δίκαιη Μετάβαση των περιοχών που εξαρτώνται από την παραγωγή και χρήση ορυκτών καυσίμων; Πως θα εξασφαλιστεί ότι “κανείς δεν θα μείνει πίσω” στην πορεία προς την Κλιματική Ουδετερότητα της Ευρώπης και δεν θα πολλαπλασιαστούν οι ενδοκοινοτικές αντιθέσεις;

3. Ποια η πρόοδος του έργου τεχνικής βοήθειας για την Περιφ. Δυτικής Μακεδονίας και πώς θα δράσει η Ελληνική Κυβέρνηση για την επιτάχυνση της ολοκλήρωσης του αναπτυξιακού σχεδίου των λιγνιτικών περιοχών της Δυτικής Μακεδονίας που ήδη εκπονείται;

4. Υπάρχει πρόθεση συνέχισης της χρηματοδότησης για τη Δίκαιη Μετάβαση των λιγνιτικών περιοχών έως το 2020 μέσω του τρέχοντος ΕΣΠΑ ή από εθνικούς πόρους, όπως τα έσοδα του ΣΕΔΕ;

5. Ποιος ο υφιστάμενος προγραμματισμός για τη διάθεση αναπτυξιακών κονδυλίων κατά την περίοδο 2021-2027, με δεδομένη και την ανάγκη υλοποίησης δράσεων τάχιστα, λόγω της επιτάχυνσης της απολιγνιτοποίησης;

Οι ερωτώντες Βουλευτές

Σωκράτης Φάμελλος

Καλλιόπη Βέττα

Γεώργιος Παπαηλιού

Χαρά Καφαντάρη

Θεοπίστη Πέρκα

Ολυμπία Τελιγιορίδου